

3. Emballasjeindikator

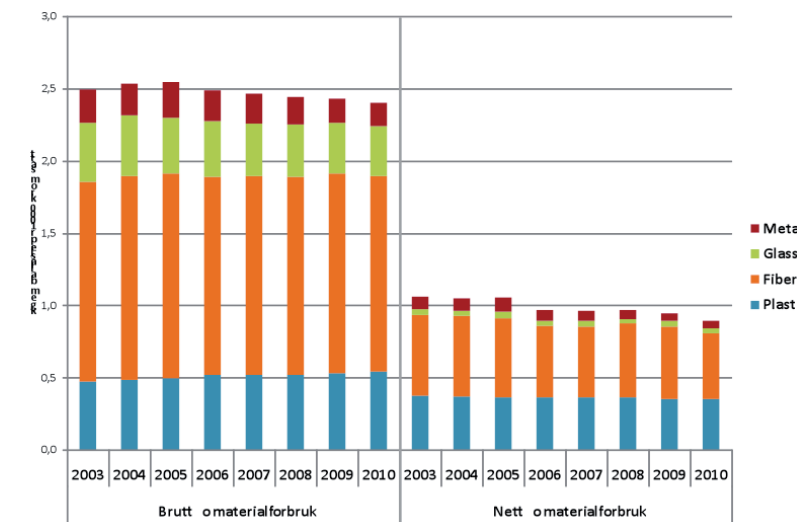
Emballasjeindikatorprosjektet analyserer emballasjeforbruk fra 29 bedrifter, hvorav 14 rapporterer direkte til Østfoldforskning, og 15 rapporterer til GPN (Grønt Punkt Norge) som grunnlag for betaling av vederlagsavgiften. Det er komplisert å innsamle eksakte data for bedrifters emballasjeforbruk i Norge, fordi flere bedrifter importerer produkter og/eller emballasje. Vederlagsavgiften for import av tom emballasje betales av emballasjeimportøren og registreres derfor ikke hos pakker/fyller ved rapportering til GPN, noe som kan gi mangelfull rapportering fra disse leverandørene. Det er dessuten en del bedrifter som overlater rapportering av bølgepapp til emballasjeverandører.

Det er de siste årene brukt mye tid på å korrigere for feilkilder i tallene som ligger til grunn i prosjektet. Datasettene fra de to rapporteringssystemer vil likevel ikke ha samme grunnlag, fordi dataene innrapporteres til to forskjellige formål. Imidlertid antas at dette avviket vil være likt fra år til

år slikt at det ikke påvirker statistikken for utvikling over tid og det er derfor forsvarlig å rapportere disse data samlet, så lenge utvalget av bedrifter er likt for hele perioden.

Emballasjeforbruket som er vist i figur 3.1 er basert på en totalomsättning i de deltagende bedrifter på 27 milliarder i 2003 og 36 milliarder i 2010. Det høyeste emballasjeforbruket pr 1000 kr omsatt var i 2005 og er siden da redusert med 6 %.

Figur 3.1 viser brutto og netto materialforbruk. Brutto materialforbruk er den totale mengde materiale forbrukt pr 1000 kr omsatt, netto materialforbruk er brutto materialforbruk fratrukket den mengde emballasje som materialgjenvinnes. Netto materialforbruk er beregnet ut fra statistikk for materialgjenvinning som innrapporteres til KLIF hvert år (Grønt Punkt Norge, 2011). Figuren viser at netto materialforbruk utgjør mindre enn halvparten av brutto materialforbruk. Netto materialforbruk følger samme nedadgående trend som brutto materialforbruk, men er redusert med 15 % i perioden 2005-2010. Dette skyldes at andel til materialgjenvinning har økt, især for plast, metall og drikkekartong (se tabell 4.2). For plast er det brukt tall for total materialgjenvinningsandel.

Figur 3.1
Utviklingen
i bedrifters
brutto og netto
materialforbruk
i kg pr 1000 kr
omsatt produkt

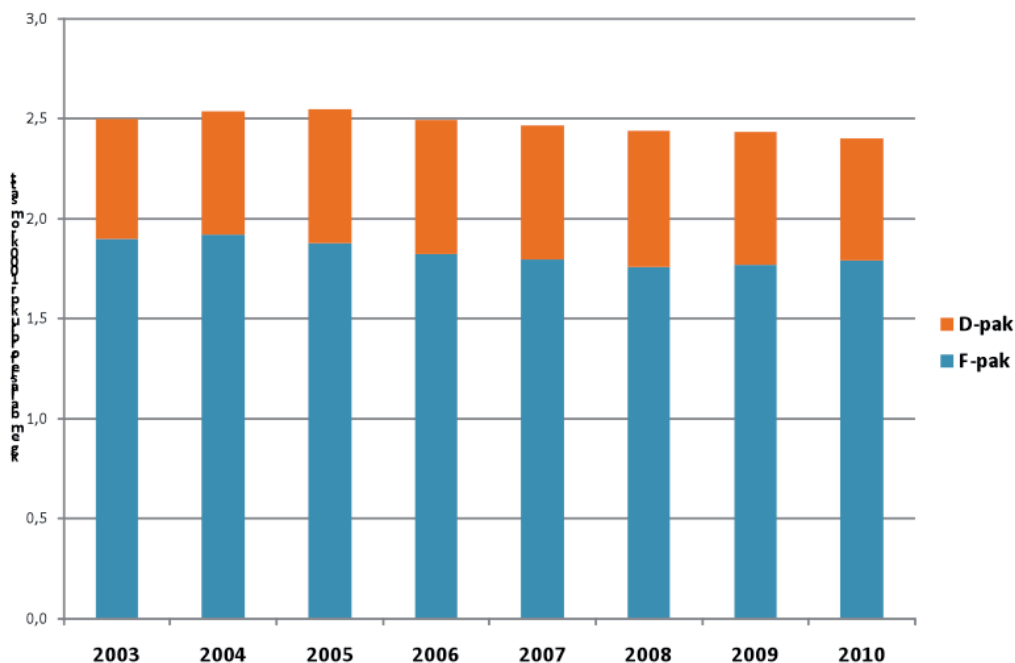
Tabell 3.1 Endring i nøkkeltall fordelt på materialer fra 2005-2010

%	Plast	Emballasje kartong	Drikke kartong	Bølgepapp	Glass	Metall
2005	100	100	100	100	100	100
2006	104	87	97	101	100	87
2007	105	97	96	99	95	83
2008	104	90	94	103	94	75
2009	107	88	98	99	91	68
2010	109	95	96	96	90	64

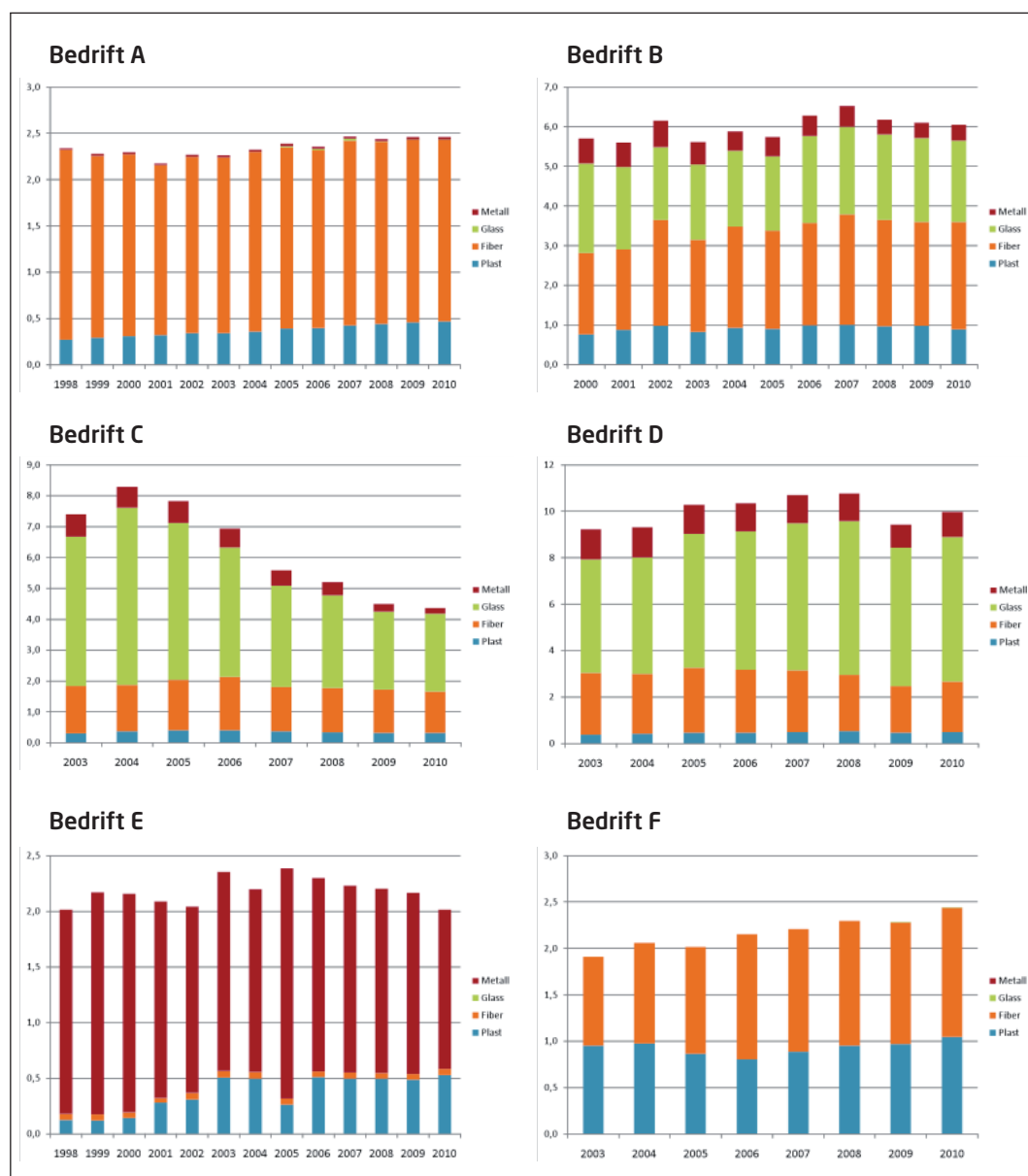
Tabell 3.1 viser utviklingen av materialtypene, hvor 2005 er satt til 100 % for hvert enkelt materiale. I tabellen er fiberemballasje oppdelt i drikkekartong, emballasjekartong og bølgepapp. Materialforbruker pr 1000 kr omsatt har økt for plast, mens de øvrige materialtypene er redusert. Metall er den materialtype som er redusert mest i perioden.

Figur 3.2 viser hvordan emballasjeforbruket fordeler seg på F-pak og D-pak. F-pak utgjør ca. 75 % av totalt emballasjeforbruk, og det er relativt konstant fordeling gjennom hele perioden. Summen av F-pak og D-pak er lik totalt materialforbruk som vist i figur 3.1. Dette betyr at både F-pak og D-pak er redusert ca. 6 % i perioden 2005-2010.

Figur 3.2 Emballasjeforbruk fordelt på F-pak og D-pak i kg pr 1000 kr omsatt produkt

I tillegg til å vurdere bedriftene samlet, er det valgt ut de 6 bedriftene som har størst emballasjeforbruk. Bedriftenes emballasjeforbruk utgjør til sammen 79 % av emballasjeforbruket i hele indikatorprosjektet. Figur 3.3 viser utviklingen i emballasjeforbruk for disse bedriftene.

Figur 3.3 Utvikling i kg emballasjeforbruk per 1000 kr omsatt i utvalgte bedrifter

Det er stor forskjell i antall kg materialforbruk fra bedrift til bedrift. For de 6 utvalgte bedriftene varierer det fra ca 2 kg til ca 10 kg materialforbruk pr 1000 kr omsatt. Bedrift A er en næringsmiddelbedrift med en stor andel av drikkekartong og noe plast. Bedriften har siden 2001 økt emballasjeforbruket med ca 10 %. Bedrift B produserer også næringsmidler og har hatt noe varierende emballasjeforbruk. Den største andelen er fiber, dernest glass, plast og metall. Siden 2007 har bedriften redusert emballasjeforbruket med 7 %. Bedrift C har redusert emballasjeforbruket kraftig siden 2004, det er især mengde av glass som er redusert. Bedrift D har økt emballasjeforbruket fram til 2008, deretter redusert emballasjeforbruket. Bedriften har et emballasjeforbruk på ca 10 kg pr 1000 kr omsatt, noe som er det høyeste blant de 6 utvalgte bedriftene. Bedrift E er en maling- og lakkprodusent. Bedriften har økt forbruket av plast og redusert forbruket av metall. Totalt emballasjeforbruk er redusert siden 2005 med ca 15 %. Bedrift F produserer næringsmidler og har økt emballasjeforbruket med 28 % siden 2003. Det er især fiber som har økt, mens forbruket av plastemballasje har vært jevnt gjennom perioden.

Det er gjennomført intervjuer med de bedriftene som rapporterer direkte til Østfoldforskning og som har endret emballasjeforbruket mer enn 2 % i forhold til konsumprisjustert omsetning. Bedriftene er spurt om hva som er årsaken til endringene; emballasjeoptimering, markedsforskyvninger innenfor eksisterende produkter eller nye produkter. Bedriftenes svar er vist i tabell 3.2 sammen med antall bedrifter som ikke har endret emballasjeforbruket fra 2009 til 2010.

Det ses av tabell 3.2 at de fleste av bedriftene som har redusert emballasjeforbruket, oppgir optimering som hovedårsak. Av de bedriftene som har økt emballasjeforbruket, oppgir de fleste at det er markedsforskyvninger som hovedårsak til endringer. Noen bedrifter har oppgitt kombinasjoner av flere årsaker som forklaring på endringer. Det er viktig å påpeke at en reduksjon i emballasjeforbruket pr 1000 kr omsatt også kan skyldes en økning i omsetningen ved økt pris pr enhet, uten at emballasjen er endret. Dette skal til en viss grad fanges opp av konsumprisjusteringen, men store endringer for enkeltprodukter vil ikke avspeiles i denne indeksen.

Tabell 3.2 Bedrifters svar på spørsmål om årsaker til endringer i emballasjenøkkeltall

Reduksjon i emballasjeforbruk			Økning i emballasjeforbruk		Uendret emballasje forbruk Glass
Optimering	Markeds forskyvning	Nye produkter	Markeds forskyvning	Nye produkter	
3	1	2	3	1	6